

رابطه عزت نفس و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان فیزیوتراپی دانشگاه علوم پزشکی بابل

ارسالان قربان پور (MSc Student)^۱، قدمعلی طالبی (PhD)^۲، محمد تقی پور (PhD)^{۳*}

۱- دانشکده توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، ایران
۲- گروه فیزیوتراپی، دانشکده توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی بابل، ایران
۳- مرکز تحقیقات اختلال حرکت، دانشگاه علوم پزشکی بابل، ایران

دریافت: ۹۵/۲/۲۰، اصلاح: ۹۵/۵/۲۶، پذیرش: ۹۵/۵/۲۷

خلاصه

سابقه و هدف: در حیطه آموزش، همواره شناخت عواملی که منجر به پیشرفت تحصیلی و یا افت تحصیلی دانشجویان می گردد، از اهمیت بسزایی برخوردار می باشد. در پاره ای از مطالعات بین عزت نفس و پیشرفت تحصیلی ارتباط مستقیمی بدست آمده ولی بعضی از صاحب نظران رابطه مستقیم این دو را مورد تردید قرار داده اند. این پژوهش با هدف تعیین رابطه بین عزت نفس و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان فیزیوتراپی دانشگاه علوم پزشکی بابل انجام شده است.

مواد و روشها: این مطالعه از نوع مطالعات همبستگی بود. دانشجویان مقطع کارشناسی فیزیوتراپی از سال ۱۳۸۷ تا ۱۳۸۹ در این مطالعه شرکت داشتند. حجم نمونه ها ۵۲ نفر در نظر گرفته شد که ۴۰ نفر از آنان نسبت به شرکت در مطالعه رضایت داشته و پرسشنامه را با صداقت تکمیل نمودند. پرسشنامه حاوی دو بخش اطلاعات دموگرافیک و آزمون معتبر ۵۸ گزینه ای کوپر اسمیت بود. عزت نفس دانشجویان با این آزمون اندازه گیری و رابطه آن با معدل و سایر اطلاعات دموگرافیک بررسی گردید. داده ها با آزمون های پیروسون و تی_تست با نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند.

یافته ها: میانگین عزت نفس دانشجویان $34/10 \pm 6/34$ و میانگین معدل آنها $16/866 \pm 1/059$ بدست آمد. از طریق آزمون همبستگی پیروسون ارتباط معناداری بین نمره نهایی عزت نفس و معدل ($P=0.255$) دانشجویان وجود نداشت. اختلاف متوسط عزت نفس بین دانشجویان پسر ($32/00 \pm 5/394$) و دختر ($36/42 \pm 6/628$) با $P=0.028$ معنادار بود. بین میانگین عزت نفس با وضعیت تاهل ارتباط معناداری ($P=0.020$) وجود داشت؛ به گونه ای که میانگین عزت نفس متاهلین $41/00 \pm 1/414$ و مجردین $33/33 \pm 6/211$ بود. همچنین ارتباط معناداری بین سطح تحصیلات پدر و مادر و رتبه ورودی و سن و عزت نفس مشاهده نشد ($P>0.05$).

نتیجه گیری: در یک جمع بندی کلی میتوان گفت که اگر چه دانشجویان دارای عزت نفس بالایی می باشند اما این عزت نفس ارتباط زیادی با پیشرفت تحصیلی ندارد. همچنین عزت نفس مستقل از وضعیت تحصیلات پدر و مادر می باشد. جالب تر اینکه عزت نفس بین دختران و افراد متاهل بیشتر از پسران و افراد مجرد است.

واژه های کلیدی: عزت نفس، پیشرفت تحصیلی، دانشجویان فیزیوتراپی، دانشگاه علوم پزشکی بابل

مقدمه

اکتسابی از خود پنداره در برابر دیگران و محیط می باشد (۱۳ و ۵). از دیدگاه کوپر

در حیطه آموزش بخصوص در حیطه علوم پزشکی، همواره شناخت عواملی که منجر به پیشرفت تحصیلی و یا افت تحصیلی دانشجویان و بهبود تربیت نیروی انسانی کارآمد در حیطه درمان و تغییر کیفیت سیستم آموزشی کشور می گردد، از اهمیت به سزایی برخوردار می باشد (۱۴ و ۳، ۴، ۱). این عوامل را می توان به دو دسته عوامل فردی (جنسیت، پیشینه تحصیلی، عزت نفس، وضعیت تاهل و اضطراب) و عوامل محیطی (وضعیت اجتماعی-اقتصادی، وضعیت سکونت و سطح سواد والدین) تقسیم بندی نمود (۶). یکی از عوامل مهمی که منجر به بهبود در انجام فعالیتهای تحصیلی و حتی زندگی فردی و اجتماعی و وجود پشتکار مناسب در انجام آنها می شود، عزت نفس می باشد (۵). عزت نفس، ارج نهادن به ارزشمندی و اهمیت خود فرد و استقلال فکری و مسئولیت پذیری و جنبه ای

فردی از ارزیابی فردی افراد از خود می باشد و به صورت قضاوتی فردی و احساس خوب بودن از میزان شایستگی فرد در محیط زندگی و پیرامون وی تعریف می شود (۹ و ۸، ۵، ۲، ۱). همچنین در مقالات ایده اصلی عزت نفس، احساسی که هر شخصیت به ارزشمندی ذاتی و تلاش جهت بهبود این ارزشمندی، بیان شده است (۷). بطور کلی عزت نفس جزئی از خودپنداره فرد و اینکه چه قضاوتی نسبت به ارزش خود دارد (۱) و توانایی ارزیابی درست از هماهنگی خود ایده آل و خود واقعی را دارد (۳)، تعریف می شود. عزت نفس بر نحوه تفکر، احساسات، تمایلات و دستیابی به ارزشها و اهداف در تحصیل و کار تاثیر گذار می باشد (۷ و ۴). در محیط تحصیل دانشگاهی، پیشرفت و موفقیت به

* نویسنده مسئول مقاله: محمد تقی پور

داشته و وارد مطالعه شدند. برای گردآوری داده ها از پرسشنامه اطلاعات دموگرافی و آزمون معتبر کوپر اسمیت (Cooper-Smith) استفاده شد. بخش اطلاعات دموگرافیک شامل سن، جنسیت، معدل، رتبه ورودی، وضعیت تاهل و سطح تحصیلات والدین بود. آزمون کوپر اسمیت دارای ۵۸ سوال می باشد که هشت سوال دروغ سنج و ۵۰ سوال دیگر در چهار حیطه عزت نفس کلی، عزت نفس اجتماعی (همسالان)، عزت نفس خانوادگی (والدین) و عزت نفس تحصیلی تقسیم بندی شده است. پاسخ به این سوالات به صورت بله و خیر می باشد. به این معنی که در این پرسشنامه هجده سوال، به پاسخ بله نمره یک و به پاسخ خیر دارای نمره صفر داده می شد و در بقیه سوالات این آزمون، نمرات معکوس بود؛ یعنی پاسخ بله نمره صفر و پاسخ خیر نمره یک داده می شد. بر این اساس، حداقل نمره برابر صفر و حداکثر آن ۵۰ خواهد بود. پنج نفر از دانشجویان که از هشت سوال دروغ سنج (سوالات با شماره های اختصاصی) بیش از چهار نمره کسب کرده بودند، به دلیل اینکه سعی کرده بودند که خود را بیشتر از آن چیزی که هستند، نشان دهند، از مطالعه خارج شدند و در نهایت حجم نمونه ها به ۴۰ نفر رسید. رویی و پایایی نسخه فارسی و بازنگری شده پرسشنامه کوپر اسمیت در مطالعات متعدد ۷۴/۰ تا ۷۹/۰ بیان شده است (۹ و ۱).

معیارهای ورود به مطالعه شامل دانشجویان فیزیوتراپی که حداقل دو ترم در دانشگاه را گذرانده باشند، تمایل به شرکت دانشجویان فیزیوتراپی دانشگاه علوم پزشکی بابل و کامل نمودن اطلاعات پرسشنامه بود. معیارهای خروج مطالعه عدم رضایت و تمایل به کامل نمودن پرسشنامه، تکمیل ناقص پرسشنامه و کسب نمره بیشتر از چهار در هشت سوال مربوط به دروغ سنج مطالعه در نظر گرفته شد.

برای تعیین عزت نفس بالا یا پایین، بر طبق مطالعات، میانگین نمره ۵۰ سوال، نمره ۲۵ در نظر گرفته می شود که نمره بیشتر از ۲۵ بیانگر عزت نفس بالا و نمره کمتر از ۲۵ بیانگر عزت نفس پایین می باشد. همچنین از افراد خواسته شد تا به عزت نفس خود در کارها و زندگی بین یک تا ده نمره دهند که بیانگر ارزشیابی فردی از عزت نفس خود خواهد بود.

داده های مطالعه با آزمونهای توصیفی (شاخصهای مرکزی و پراکندگی) و آزمون تی مستقل و همبستگی پیرسون در قالب جدولی با نرم افزار آماری SPSS V-16 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها

بعد از جمع آوری و بررسی پرسشنامه ها، از ۴۵ پرسشنامه، ۴۰ پرسشنامه با توجه به مهم ترین معیار خروج، یعنی سوالات دروغ سنج، وارد فاز آنالیز آماری شدند. با توجه به حجم نمونه مطالعه، ۲۱ نفر (۵۲/۵٪) دانشجویان پسر و ۱۹ نفر (۴۸/۵٪) دانشجویان دختر بودند. میانگین سن دانشجویان 21.33 ± 1.526 بود. ۲۲ نفر (۵۵٪) از دانشجویان در خوابگاه و ۱۸ نفر (۴۵٪) در منزل شخصی ساکن بودند. میانگین رتبه قبولی در دانشگاه در رشته فیزیوتراپی $22.47/0.5 \pm 1.287/5.96$ (در دانشجویان پسر $26.44/7.6 \pm 1.627/6.42$ و در دانشجویان دختر $18.07/4.7 \pm 5.1/5.86$) بود.

میانگین معدل دانشجویان 16.866 ± 1.059 بدست آمد. میانگین نمره پرسشنامه عزت نفس کوپر اسمیت $34/10 \pm 6/340$ بود که بیانگر عزت نفس بالا در بین دانشجویان می باشد که براساس آنالیز آماری، اختلاف معنادار بین میانگین عزت نفس دانشجویان دختر و پسر وجود داشت که نشان دهنده عزت نفس بالاتر

ذهنیتی گفته می شود که فرد با توجه به تواناییهای ذاتی و اکتسابی خود به رضایت ناشی از پیشرفتهای خود رسیده باشد (۶).

عزت نفس بعنوان نگرش مثبت و منفی یا عبارت دیگر نگرش بالا و پایین فرد نسبت به خود و در مجموع ارزیابی خود از حس ارزشمند بودن در زندگی می باشد (۴). افراد با عزت نفس بالا بیشتر به نقاط قوت خود توجه میکنند و ارزیابی بهتری از خود دارند (۱۲ و ۱) و در برابر مشکلات زندگی مقاومت بیشتری از خود نشان می دهند (۳). همچنین این نگرش مثبت در افراد با موفقیتهای تحصیلی بالا به چشم می خورد (۷ و ۲) و حتی از نمرات عزت نفس به عنوان یک عامل پیشگویی برای موفقیتهای تحصیلی استفاده می کنند (۹).

بین ارتباط عزت نفس و پیشرفت تحصیلی و جنسیت و خانواده و شرایط محیط زندگی و اجتماعی براساس مطالعات صورت گرفته، نظریات گوناگونی وجود دارد. بر طبق مطالعات انجام شده، عزت نفس و پیشرفت تحصیلی دارای تاثیرگذاری دوجانبه مثبت یا منفی بر یکدیگر می باشند. برخی از مطالعات بیان کرده اند که یک همبستگی مثبت بین عزت نفس و موفقیت تحصیلی براساس معدل طول تحصیل دانشجویان وجود دارد (۱۳ و ۱۲، ۸، ۷، ۶، ۳) اما در برخی مطالعات همبستگی بین عزت نفس و موفقیت تحصیلی مشاهده نشد (۱۴ و ۹، ۵، ۴، ۲، ۱). در مطالعه حسینی و همکاران، اختلاف معنادار بین عزت نفس و موفقیت تحصیلی مشاهده و دلیل آن حمایتهای اجتماعی اثرگذار بر بهبود عزت نفس و پیشرفت تحصیلی بیان شد (۳). از طرفی در مطالعه سلملیان و کاظم نژاد، بین عزت نفس و موفقیت تحصیلی اختلاف معناداری وجود نداشت و یکی از مهم ترین دلایل این عدم ارتباط، تفاوتهای فرهنگی و تغییرات عوامل دخیل در عزت نفس و موفقیت تحصیلی به مرور زمان بیان شد (۱). رابطه تنگاتنگی بین عزت نفس و موفقیت تحصیلی وجود دارد؛ از یک طرف عزت نفس بدلیل وجود خودباوری و تلقی مثبت از خود فرد سبب موفقیت تحصیلی می شود و از طرف دیگر موفقیت تحصیلی و کسب مدارج بالا در زمینه های کاری و آموزشی، سبب افزایش عزت نفس فرد می شود (۱۴ و ۸، ۷، ۵، ۴). همچنین در مطالعه ای بیان شد که دختران در مقایسه با پسران عملکرد تحصیلی بهتر ولی عزت نفس کمتری دارند (۱۲) ولی در مطالعه ای دیگر عزت نفس در زنان بالاتر از مردان گزارش شد (۱۳ و ۱۰، ۷). همچنین در مطالعه ای رابطه بین عزت نفس و جنسیت مثبت ارزیابی شد اما بین عزت نفس و موفقیت تحصیلی در کل گروه ارتباطی یافت نشد (۴).

با توجه به نتایج متناقض در مطالعات صورت گرفته و به دلیل اهمیت موضوع، بخصوص در موفقیتهای فردی و پیشرفتهای دانشگاهی، اجرای پژوهش های بیشتر در رشته های مختلف ضروری است تا سبب افزایش کیفیت در روند نظام آموزشی شود. همچنین با توجه به تحقیقات اندک صورت گرفته در رشته فیزیوتراپی بر آن شدیم تا ارتباط بین عزت نفس و پیشرفت تحصیلی دانشجویان فیزیوتراپی و عوامل تاثیرگذار بر آنها را در دانشگاه علوم پزشکی بابل مورد مطالعه قرار دهیم.

مواد و روشها

این پژوهش براساس یک مطالعه توصیفی- مقطعی اجرا شد و جامعه مورد مطالعه در آن، دانشجویان دوره کارشناسی فیزیوتراپی دانشگاه علوم پزشکی بابل بودند. براساس نمونه گیری مطالعه به صورت طبقه ای در دسترس، حجم نمونه برابر با ۵۲ نفر تعیین شد که ۴۵ نفر از آنان نسبت به شرکت در مطالعه رضایت

همچنین براساس جنسیت مشاهده شد که دانشجویان پسر همبستگی بالاتر و مستقیم تری بین نمره عزت نفس و نمره ارزیابی فردی عزت نفس ($P=0.017$) دارند. در جدول ۲ همبستگی متغیرها به تفکیکی جنسیت بیان شده اند. همچنین با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون، ارتباط بین متغیرهای نمره عزت نفس و معدل با محل سکونت(خوابگاه، منزل شخصی) و تاهل(مجرد، متاهل) مورد تحلیل قرار گرفت که در جدول ۳ بیان شده اند. در بررسی کلی بین وضعیت تاهل با نمره معدل($P=0.357$) نمره ارزیابی فردی($P=0.099$) ارتباطی مشاهده نشد اما بین وضعیت تاهل و نمره عزت نفس($P=0.020$) رابطه معنادار وجود داشت و همچنین بین محل سکونت با نمره معدل($P=0.896$)، نمره عزت نفس($P=0.368$) و نمره ارزیابی فردی($P=0.421$) ارتباطی مشاهده نشد.

بین سطح تحصیلات پدر با متغیرهای نمره عزت نفس($P=0.054$) و معدل ($P=0.141$) و نمره ارزیابی فردی عزت نفس($P=0.726$) و بین سطح تحصیلات مادر با متغیرهای نمره عزت نفس($P=0.653$) و معدل($P=0.764$) و نمره ارزیابی فردی عزت نفس($P=0.211$) ارتباطی معنادار مشاهده نشد. بین رتبه ورودی دانشجویان با متغیرهای نمره عزت نفس($P=0.198$) و معدل ($P=0.073$) و نمره ارزیابی فردی عزت نفس($P=0.813$) و بین سن با متغیرهای نمره عزت نفس($P=0.418$) و نمره ارزیابی فردی عزت نفس ($P=0.101$) ارتباطی معنادار مشاهده نشد.

در دانشجویان دختر می باشد. همچنین برای بررسی اینکه هر فرد چه رتبه ای به عزت نفس و ارزش خود می دهد، از آنها خواسته شد بین یک تا ده، یک نمره به خود اختصاص بدهند که میانگین آن برابر $7/737 \pm 1/449$ بدست آمد. میانگین معدل و نمره عزت نفس در جدول ۱ به تفکیک جنسیت بیان شده است و مورد آنالیز آماری قرار گرفته است. از طریق آزمون همبستگی پیرسون، ارتباط بین متغیرهای نمره عزت نفس و معدل و نمره ارزیابی فردی عزت نفس بررسی شد که ارتباط معناداری بین عزت نفس و معدل مشاهده نشد($P=0.255$) ولی بین نمره عزت نفس و نمره ارزیابی فردی عزت نفس همبستگی معنادار و مستقیم ($P=0.013$) مشاهده شد.

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار متغیرهای مورد مطالعه به تفکیک جنسیت

متغیرها	دانشجویان پسر Mean±SD	دانشجویان دختر Mean±SD	Pvalue
نمره پرسشنامه عزت نفس	۳۲/۰۰±۵/۳۹۴	۳۶/۴۲±۶/۶۲۸	۰/۰۲۸
میانگین معدل	۱۶/۵۹۱±۱/۰۳۶	۱۷/۱۷۳±۱/۰۲۵	۰/۰۸۲
نمره ارزیابی فردی عزت نفس	۷/۸۱±۱/۳۳۶	۷/۶۵±۱/۵۹۹	۰/۷۴۶

جدول ۲: ضریب همبستگی بین متغیرهای نمره عزت نفس و معدل و نمره ارزیابی فردی عزت نفس

متغیرهای مورد مطالعه	دانشجویان پسر		دانشجویان دختر		مقدار همبستگی پیرسون (r)	(Pvalue)
	مقدار همبستگی پیرسون (r)	(Pvalue)	مقدار همبستگی پیرسون (r)	(Pvalue)		
نمره پرسشنامه عزت نفس با معدل	-۰/۱۷۴	۰/۴۵۱	۰/۳۴۴	۰/۱۵۰	-۰/۱۸۴	۰/۲۵۵
نمره ارزیابی فردی عزت نفس با معدل	-۰/۰۱۳	۰/۹۵۵	۰/۰۰۶	۰/۹۷۹	-۰/۰۰۵	۰/۹۷۳
نمره پرسشنامه عزت نفس با نمره ارزیابی فردی عزت نفس	-۰/۵۱۷	۰/۰۱۷	۰/۳۷۳	۰/۱۱۵	-۰/۳۸۸	۰/۰۱۳

جدول ۳: ضریب همبستگی بین متغیرهای نمره عزت نفس و معدل و نمره ارزیابی فردی عزت نفس

متغیرهای مورد مطالعه	نمره پرسشنامه عزت نفس	میانگین معدل	نمره ارزیابی فردی عزت نفس	نمره پرسشنامه عزت نفس با معدل		نمره ارزیابی فردی عزت نفس با معدل	
				Pvalue	r	Pvalue	r
مجرد	۳۳/۳۳±۶/۲۱۱	۱۶/۸۱۵±۱/۰۹۵	۷/۶۱۱±۱/۴۲۴	۰/۱۴۹	۰/۳۸۵	-۰/۰۴۲	۰/۸۰۸
تاهل	۴۱/۰۰±۱/۴۱۴	۱۷/۳۳۷±۰/۵۱۹	۸/۸۷۵±۱/۳۱۴	-۰/۷۳۵	۰/۲۶۵	-۰/۱۹۸	۰/۸۰۲
محل خوابگاه	۳۳/۲۷±۶/۱۴۳	۱۶/۸۷۴±۱/۰۸۶	۷/۵۶۸±۱/۴۰۸	-۰/۰۲۰	۰/۹۲۸	-۰/۰۷۱	۰/۷۵۵
سکونت منزل شخصی	۳۵/۱۱±۶/۶۰۶	۱۶/۸۹۲±۱/۰۵۶	۷/۹۴۴±۱/۵۱۳	-۰/۳۷۶	۰/۱۲۴	۰/۰۶۵	۰/۷۹۷

بحث و نتیجه گیری

با توجه به مطالعاتی که درباره میزان عزت نفس و عوامل تاثیرپذیر بر آن انجام شده، نشان می دهد که دانستن اینکه دانشجویان چه قدر از تواناییهای خود را شناخته و به آن ایمان دارند، از اهمیت بسیار بالایی بخصوص در نظام آموزشی علوم پزشکی برخوردار می باشد. یافته های این مطالعه بیانگر آن است که عزت نفس در دانشجویان دختر بیشتر از پسران بود ($P=0.028$). اما در این مطالعه بین عزت نفس و معدل ارتباط معناداری مشاهده نشد ($P=0.255$) ولی بین نمره پرسشنامه عزت نفس با نمره ارزیابی فردی عزت نفس ارتباط متوسط و مثبت وجود داشت ($P=0.013$) که این ارتباط در دانشجویان پسر بیشتر بود ($P=0.017$).

براساس نتایج یافته شده در مطالعه، میانگین عزت نفس دانشجویان در سه دوره تحصیلی رشته فیزیوتراپی در حد متوسط ($34/10 \pm 6/340$) قرار داشته که از نظر آماری اختلاف معناداری بین عزت نفس دانشجویان دختر و پسر داشت و دانشجویان دختر عزت نفس بالاتری داشتند. نتایج مطالعه حاضر با مطالعه نادری (۴)، میرزایی و همکاران (۱۳) و روزلی و همکاران (۷) همخوانی داشت اما در مطالعه سعادت و همکاران (۱۱) و ارشد و همکاران (۱۲)، عزت نفس دانشجویان پسر بیشتر بود که مهم ترین علت آن هم استقلال فردی بیشتر پسران بیان شد (۱۲). در سایر مطالعات اختلاف معناداری بین عزت نفس دانشجویان دختر و پسر مشاهده نشد (۱۴ و ۹، ۸، ۷، ۵، ۳، ۲، ۱). بنظر می رسد که اختلاف بین عزت نفس پسران و دختران را می توان در نحوه نگرش به خود و محیط پیرامون جستجو نمود (۸)؛ بطور کلی دختران بیشتر بر نحوه نگرش روابط با دیگران و محیط و کسب اعتماد به نفس و پسران بیشتر بر منحصر به فرد بودن و استقلال طلبی تاکید دارند (۱).

درباره میانگین معدل، اختلاف معناداری بین دانشجویان پسر و دختر مشاهده نشد که این نتیجه با مطالعه صادقی موحد و همکاران (۶) همخوانی داشت ولی در مطالعاتی اختلاف معنادار حاصل شد و میانگین دانشجویان دختر بیشتر از پسران بود (۱۳ و ۱۲، ۹، ۸، ۷، ۱). در مطالعات حیطه آموزشی، معدل دانشجویان به عنوان عاملی برای بررسی پیشرفت و موفقیت تحصیلی در نظر گرفته می شود. در مطالعه حاضر بین عزت نفس و معدل دانشجویان ارتباط معناداری مشاهده نشد. این نتیجه با نتایج سایر مطالعات همخوانی داشت (۱۴ و ۱۰، ۹، ۵، ۴، ۲، ۱) و نشان دهنده اینست که پیشرفت تحصیلی دانشجویان ارتباطی به عزت نفس آنها ندارد. اما در مطالعاتی ارتباط معنادار بین عزت نفس و معدل منتج شد (۱۳ و ۱۲، ۱۱، ۸، ۷، ۶، ۳) و دلیل آن اینگونه بیان شده که افراد با عزت نفس بالا، پشتکار بیشتری در برابر حل مشکلات و مسایل زندگی دارند و در نتیجه احتمال موفقیتشان بیشتر می شود (۸). البته در مطالعاتی هم بیان شده است که عزت نفس تاثیر غیرمستقیم بر پیشرفت تحصیلی دارد و عواملی نظیر ترس از شکست، اضطراب، نحوه نگرش به خود و رشته تحصیلی و ... بر عزت نفس و پیشرفت تحصیلی تاثیر دارند (۱۲ و ۸). از طرفی عزت نفس به نگرش خود فرد بر می گردد و افرادی که پیشرفت تحصیلی مناسبی ندارند، از روشهای دیگری برای حفظ

عزت نفس در حد قابل قبول استفاده می کنند (۴ و ۳). در پیشرفت تحصیلی مجموعه ای از عوامل فردی، محیطی یا عوامل شناختی و غیر شناختی نظیر عزت نفس و تفاوت های فرهنگی و خانوادگی و نحوه شخصیت فردی اثرگذار می باشد (۱۴ و ۸، ۶، ۲). همچنین رابطه تنگاتنگی بین عزت نفس و موفقیت تحصیلی وجود دارد؛ از یک طرف عزت نفس دلیل وجود خودباوری و تلقی مثبت از خود فرد سبب موفقیت تحصیلی می شود و از طرف دیگر موفقیت تحصیلی و کسب مدارج بالا و افزایش سن و هدف دار شدن در زندگی در زمینه های کاری، آموزشی، سبب افزایش عزت نفس فرد می شود (۱۴ و ۸، ۷، ۵، ۴).

در مطالعه جهت بررسی، براساس اینکه فرد نسبت به عزت نفس خود از دیدگاه خود یا همان خودپنداره (۱) چه نظری دارد، مورد پرسش قرار گرفت. بین عزت نفس و نمره اختصاصی هر فرد به خود ارتباط و همبستگی معنادار وجود داشت و در گروه پسران این ارتباط بیشتر بود. بر این اساس در دانشجویان با عزت نفس بالا و بخصوص دانشجویان پسر، میزان نمره اختصاصی هر فرد به خود برای تعیین میزان خودپنداره، هم بالا می باشد. بر این اساس شاید بتوان نوع نگرش به خود را که تحت تاثیر عوامل فردی و شخصیتی افراد و کسب تجربه می باشد (۱۳ و ۹)، از عوامل مهم عزت نفس بالا یا پایین در نظر گرفت.

بین عزت نفس با محل سکونت، تحصیلات پدر و مادر ارتباطی مشاهده نشد. اما بین عزت نفس و نمره اختصاصی هر فرد به خود در ساکنین خوابگاه ارتباط و همبستگی معناداری مشاهده شد که با مطالعه زارع و همکاران (۹) همخوانی داشت ولی در مطالعات سلملیان (۱)، حسینی (۳) و داوری و همکاران (۱۴) ارتباطی معنادار مشاهده نشد و در مطالعه صادقی و همکاران (۶)، دانشجویان خارج از خوابگاه پیشرفت بهتری داشتند. همچنین بین عزت نفس و وضعیت تاهل هم ارتباط معنادار وجود داشت که در مطالعات مرور شده این ارتباط وجود نداشت (۱۴ و ۹، ۳، ۲، ۱).

پیشرفت انسان در هر زمینه ای و کسب تجربه و بهبود احساس خودباوری، سبب رضایت فرد از خود می باشد (۵) با توجه به مطالعات انجام شده، شرایطی باید در دانشگاه ها ایجاد نمود تا دانشجویان از نظر شرایط فردی و محیطی اثرگذار بر تحصیل در حد مطلوب و کامل تری قرار بگیرند (۱۳ و ۶). بدلیل نتایج متناقض در مطالعات و اهمیت موضوع بر پیشرفت نظام آموزشی، اجرای پژوهشهای بیشتر بخصوص از نوع طولی و پژوهش های مقایسه ای ضروری است. البته لازم به ذکر است که در این گونه مطالعات باید به پیشرفت تحصیلی دانشجویان با توجه به عملکرد آنها در حیطه های دروس تئوری و کارآموزی دید متفاوتی داشت که احتمالاً بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان در رشته فیزیوتراپی تاثیرگذار می باشد که در مطالعات بیشتر باید به این رابطه هم پرداخت.

تقدیر و تشکر

بر خود ملزوم می دانیم تا از کلیه دانشجویان فیزیوتراپی شرکت کننده در این مطالعه و دانشگاه علوم پزشکی بابل کمال سپاس گذاری را داشته باشیم.

Relationship between self-esteem and academic progress in physiotherapy students at Babol University of medical sciences

A. Ghourbanpour(Msc Student)¹, G.A. Talebi(PhD)², M. Taghipour(PhD)^{3*}

1. Faculty of Rehabilitation, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran

2. Department of Physiotherapy, Faculty of Rehabilitation, Babol University of Medical Sciences, Babol, Iran

3. Research Center of Mobility Impairment, Babol University of Medical Sciences, Babol, Iran

Biannual Medical Education, Babol Univ Med Sci; 4(2); Spring&Summer, 2016; pp: 34-39

Received: April 29th 2015, Revised: Aug 10th 2015, Accepted: Jan 17th 2016.

ABSTRACT

BACKGROUND AND OBJECTIVE: Identifying the factors affecting on educational progress and or academic degradation is very impotent in education fields. Some researchers have been reported a direct relation between the self-esteem and educational progress, while another authors have doubted such direct relation. This study was aimed to determining the relationship between self-esteem and educational progress in physiotherapy students at Babol University of medical sciences.

METHODS: In this correlation study, initially 52 physiotherapy students, undergraduate level, interred; but finally 45 subjects completed the questionnaire with the consent and consciously. The questionnaire included two parts: demographic information's and cooper-smith valid test with 58 questions. The cooper-smith questionnair was used to measuring the student's self-esteem. Also, the correlation between self-esteem and average score and other demographic data was surveyed. Data analyzed using pearson's test and t-test via SPSS.

FINDINGS: The mean of student's self-esteem and their average score determined 34.10 ± 6.34 and 16.866 ± 1.059 respectively. There was not a significant correlation between the student's self-esteem and average score ($p=0.255$). The mean of student's self-esteem was significantly lower in boy students (32.00 ± 5.394) with respect to girl students (36.42 ± 6.628) ($p=0.028$). A significant correlation was found between student's self-esteem and marital status ($p=0.020$); the mean of self-esteem in married students and unmarried students were 41.00 ± 1.414 and 33.33 ± 6.211 . Additionally, there was not found any significant correlation between Paternal education level and student's iterance rank and between age and self-esteem ($p>0.05$).

CONCLUSION: The student's self-esteem is a Complex issue and somewhat independent of educational progress and Paternal education level. Interestingly, self-esteem was higher in girl's students and married individuals with respect to boy's students and unmarried individuals respectively.

KEY WORDS: *Self-esteem, educational progress, physiotherapy students, Babol University of medical sciences*

*Corresponding Author; **Mohammad Taghipour**

Address: Research Center of Mobility Impairment, Babol University of Medical Sciences, Babol, Iran

Tel: +98 1732421663

E-mail: taghipour@mubabol.ac.ir

References

1. Salmalian Z, Kazemnezhad-Leili E. Correlation between self-concept and academic achievements of students. *Comprehensive Nursing and Midwifery*. 2014; 24(71): 40-7. [In Persian]
2. Bahrami D, Bahrami MA. The Relationship of Self-Esteem and Achievement Goals with Academic Performance. *African Journal of Basic & Applied Sciences*. 2015; 7(1): 65-72.
3. Hosseini MA, Dejhkam M, Mirlashari Jh. The correlation of self-esteem and academic achievements among the rehabilitation students of rehabilitation and welfare university of Tehran. *Iranian Journal of Education in Medical Sciences*. 2008; 7(1): 137-43. [In Persian]
4. Naderi H, Rohani A, Aizan HT, Sharir J, Kumar V. Self-esteem, gender and academic achievement of undergraduate students. *American Journal of Scientific Research*. 2009; 3: 26-37.
5. Sepahi V, Niroumand E, Keshavarzi F, Khoshay A. The Relationship between Self-esteem and Academic Achievement in Pre-clinical and Clinical Medical Students. *Biannual Journal of Medical Education Development Center (EDC), Babol University of Medical Sciences*. 2014; 3(1): 32-8. [In Persian]
6. Sadeghi-Movahed F, Molavi P, Samadzadeh M, Shahbazzadegan B, Yousefi K. The Study of Individual and Environmental Factors Affecting Achievement of Ardabil Medical Students. *Journal of Health and Care*. 2013; (15)3: 38-47. [In Persian]
7. Rosli Y, Othman H, Isha I, Lubis Sh, Mohd-Saat NZ, Omar B. Self-esteem and academic performance relationship amongst the second year undergraduate students of University Kebangsaan Malaysia, Kuala Lumpur Campus. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 2012; 60: 582-89.
8. Kamali S, Jafari E, Fathi A. Correlation between Academic Achievement and Self-Esteem in Students of Zanjan Faculty of Nursing and Midwifery. *Journal of Medical Education Development*. 2009; 2(2): 17-24. [In Persian]
9. Zare N, Daneshpajoo F, Amini M, Razeghi M, Fallahzadeh MH. The Relationship between Self-esteem, General Health and Academic Achievement in Students of Shiraz University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education*. 2007; 7(1): 59-67. [In Persian]
10. Delaram M, Salehiyan T, Raeisi Z, Fouroozandeh N. Comparison of Self-esteem in Dropout and Non-Dropout Students in Shahrekord University of Medical Sciences. *Journal of Medical Education Development*. 2012; 5(8): 50-7. [In Persian]
11. Saadat M, Ghasemazade A, Soleimani M. Self-esteem in Iranian university students and its relationship with academic achievements. *Procedia-social and behavioral sciences*. 2012; 31: 10-14.
12. Arshad M, Haider-Zaidi SMI, Mahmood Kh. Self-Esteem & Academic Performance among University Students. *Journal of Education and Practice*. 2015; 6(1): 156-62.
13. Mirzaei-Alavijeh M, Rajaei N, Rezaei F, Hasanpoor F, Piroozeh R, Babaei-Borzabadi M. Comparison of self-esteem, locus of control and their relationship with university students educational status at Shahid Sadoughi University of Medical Sciences. *Yazd Journal of Medical Education and Development*. 2012; 7(1): 58-70. [In Persian]
14. Davari A, Yassaei S, Momeni-Sarvestani M, Rahnama A. Association between Self-esteem and Educational Status of Medical Students of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences in Yazd. *Yazd Journal of Dental Research, The Journal of Faculty of Dentistry*. 2014; 3(2): 262-71. [In Persian]